

‘Samen werken, samen leren’ in het groen Druk in de weer met maatschappelijke stages

10.000 Maatschappelijke stageplaatsen in het groen, dat is wat het ministerie van LNV de komende vier jaar wil realiseren. De groene organisaties zijn enthousiast, maar ook huiverig. Wat gaan ze doen met al die leerlingen en hoe gaan ze dat organiseren?

pelijke stage volgen. Minister Verburg wil in de komende vier jaar 10.000 maatschappelijke stageplaatsen in het groene domein realiseren, voor groene en niet-groene leerlingen. Door jongeren een duidelijke rol te geven, leren zij ook verantwoordelijkheid nemen. En dat sluit helemaal aan bij het motto van dit kabinet: ‘samen werken, samen leven’. Doel van de maatschappelijke stage is dus niet zozeer te leren zagen of zemen, maar het stimuleren van betrokkenheid, verantwoordelijkheid en soci-

ale integratie.

Het Noorderpoortcollege in Appingedam is ook al langer actief met maatschappelijke stages. Sinds najaar 2006 kunnen leerlingen de kinderboerderij en de speelweide bij Landgoed Ekenstein. Jan Willem de Kok van de afdeling praktijkonderwijs vertelt: “Sinds 1 juni 2007 doen we dat samen met Stichting Novo, een organisatie die mensen met een verstandelijke beperking ondersteunt. Onze leerlingen kunnen nogal lacherig doen over dit soort mensen. Nu ontdek-

Rob zit boven in een boom. Hij verricht daar zijn maatschappelijke stage. Hij vraagt zich af wat hij ervan leert. Zijn maatje Yannick weet het na even nadenken wel. Hij leert zagen en hij weet nu wat een wilg is. Rob en Yannick zijn leerlingen van de Thorbecke Scholengemeenschap in Zwolle.

Geitenwollen sokken

De Thorbecke Scholengemeenschap is al een paar jaar bezig met maatschappelijke stages. Vier jaar geleden kwam Liesbeth Rischen met het idee om alle leerlingen verplicht vrijwilligerswerk te laten doen. “Mijn collega’s deden het af als geitenwollen-sokkenidee. Toen bleek dat er al scholen mee bezig waren, werd er iets minder neerbuigend over gepraat en toen het ministerie van OCW met subsidie kwam, mocht ik mijn idee verder uitwerken.” Nu doen alle leerlingen van 4 havo en 4 atheneum verplicht veertig uur vrijwilligerswerk, buiten schooltijd. Ze zoeken zelf een plek en melden zich zelf aan. De leerlingen van 3 vmbo krijgen meer begeleiding.”

Zagen en zemen

Het huidige kabinet wil dat alle leerlingen in het voortgezet onderwijs drie maanden lang verplicht een maatschap-

ken ze dat het vaak leuke mensen zijn waar je heel goed mee kunt werken. Daarmee is de maatschappelijke kant ingekleurd.” Deze lessen zijn verplicht voor groene en niet-groene leerlingen. De lessen vinden plaats onder schooltijd.

Natuuronderzoek

Op 9 oktober organiseert het ministerie van LNV een conferentie voor groene en niet-groene scholen en voor groene organisaties rondom het thema Maatschappelijke stages in het groen. Doel van de conferentie is dat organisaties enthousiast worden en pilotprojecten starten. Komend jaar is subsidie beschikbaar voor pilotprojecten. Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, IVN, Landschapsbeheer Nederland en het Geldersch Landschap zullen samen

met een plan komen om invulling te geven aan 3.600 stageplaatsen. Ron Adelaar, hoofd P&O van Natuurmonumenten, reageert enthousiast: “Wij geloven in het thema. Jeugd betrekken bij natuur en natuuronderwerpen. Dit is een kans. We willen niet de concurrentie aangaan met elkaar. We willen uitgaan van de mogelijkheden die wij kunnen bieden en met een voorstel komen waar wij ook daadwerkelijk iets aan hebben.” De organisaties denken dan niet alleen aan het uitvoeren van veldwerk. Joke Bijl van Staatsbosbeheer praat over drie soorten stageplaatsen: “Leerlingen kunnen veldwerk uitvoeren, zoals opslag verwijderen en recreatieve voorzieningen aanleggen. Ze kunnen bijvoorbeeld ook een excursie opzetten en begeleiden. Of ze kunnen iets actueels uitzoeken en daarover advies uitbrengen. Denk aan de situering van een mountainbiketraject in een bos.”

Het IVN heeft binnen het project Scholen voor Duurzaamheid al ervaring met leerlingen die onderzoek doen. Met deze ervaring wil deze organisatie in het kader van de maatschappelijke stage natuuronderzoeksinstituten opzetten. Daarin onderzoeken leerlingen voor een echte opdrachtgever een echt probleem. Lida Blok van het IVN: “Die opdrachtgever kan Staatsbosbeheer zijn, maar ook een boer. De terreinbeheerders, de gebruikers en andere belanghebbenden zijn de gesprekspartners van de leerlingen. Aan het eind van het onderzoek geven zij feedback op de resultaten van het onderzoek. Hun rol is dus vooral informatie geven. De begeleiding ligt in handen van de docenten. Zij krijgen daarvoor een speciale training van het IVN.” Ook LTO Nederland is enthousiast en stelt stageplaatsen beschikbaar.

Onze vrijwilligers

Maatschappelijke stages invoeren, vraagt nogal wat van een school. De school krijgt er in één keer een heleboel contacten bij. Dat vraagt om tijd, geld, een goede organisatie en goede communicatie. De vrijwilliger van Landschaps-

beheer die Rob en Yannick begeleidt, geeft aan dat afspraken niet altijd even duidelijk zijn. Om hoeveel leerlingen gaat het? Hoe is de begeleiding vanuit school? Wat wordt er van ons verwacht? “Dat klopt,” beaamt Liesbeth Rischen, “je hebt met verschillende mensen in een organisatie te maken. Het contact was gelegd met de één, maar een ander deed de coördinatie. Dus toen ik vroeg om een namenlijstje van daadwerkelijke deelnemers, reageerde de coördinator in eerste instantie afwijzend omdat zij vond dat ik daar niets mee te maken had, het waren immers hun vrijwilligers. Goede communicatie is erg belangrijk. En tijd om 250 stageplekken te bezoeken heb ik ook niet.” Maar ook voor de organisaties is het een enorme belasting. Landschapsbeheer Nederland ondersteunt vrijwilligersgroepen. Het veldwerk van die groepen kost voorbereiding: overleg met de terreinbeheerders, bezoek aan het terrein voor een flora- en faunacheck, zorgen dat gereedschap op orde is. De jongeren werken met gevaarlijk gereedschap, dus is er een begeleider bij het werk. Erik de Kruif, coördinator landschapsbeheer van Landschap Overijssel: “Als ik uitga van bijvoorbeeld 450 jongeren die gedurende 72 uur werkzaamheden verrichten, dan moeten wij 3 à 4 activiteiten per dag organiseren. Onze begeleiders zijn vrijwilligers, maar het is voor hen niet meer leuk als ze alle dagen op moeten draven.” De invoering van de maatschappelijke stage kan alleen goed gaan als de organisatie daar middelen voor krijgt, ook op de langere termijn. Maar volgens Ron Adelaar zijn de groene organisaties optimistisch. “Er zijn natuurlijk wel wat vragen en problemen op te lossen als wij 3.600 stageplaatsen moeten creëren, maar die vragen gaan wij oplossen, want wij vinden het een positief plan.”

Rob en Yannick

Hoe is het Rob en Yannick inmiddels vergaan in de wilgen? Liesbeth Rischen: “Ze hebben echt verantwoordelijkheid getoond. Na de verplichte veertig uur wilgen knotten was de klus nog niet klaar. Ze hebben toen uit eigen beweging het project afgemaakt.” □

Maatschappelijke stage in het groen is cool